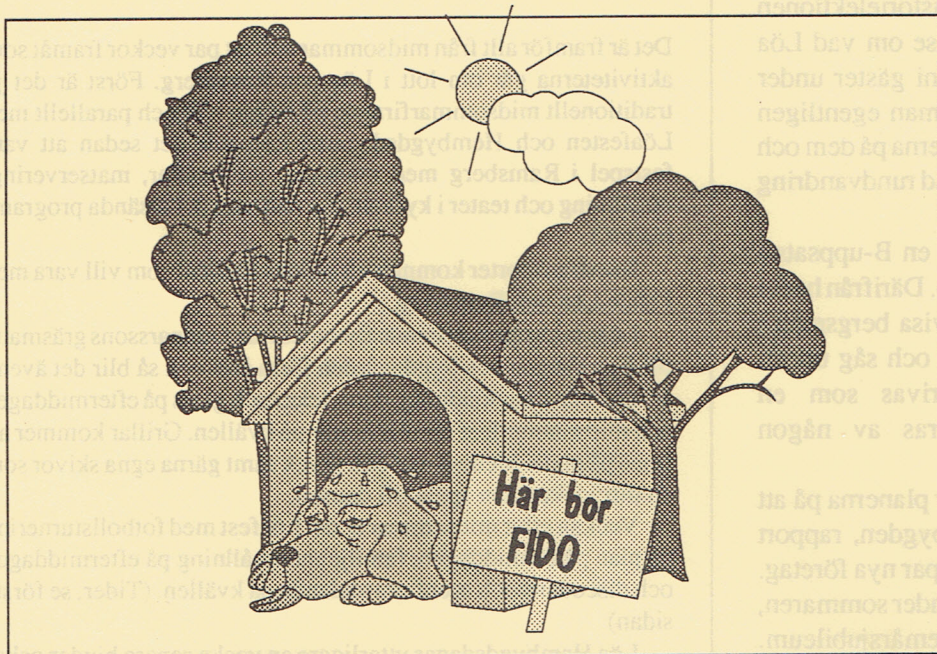

-Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 2 1998

Nya adresser på gång för dem som vill hitta hem

Vad har du för belägenhetsadress?

Visst, det låter knasigt idag, men en sådan fråga kan bli helt normal och möjlig om ett par år. Vi ska alla, nämligen, förses med belägenhetsadresser i stället för postlådenummer. I syfte dels att brandkåren, ambulansen, taxi och andra som behöver hitta hem till det hus du bor i ska få det lättare, dels att gamla gårds- och bynamn ska bevaras.

Tanken är alltså god, även om ordet "belägenhetsadress" låter otäckt kansli-svenskt. Belägenhetsadressen ska vara det enkla och korrekta svaret på frågan: Var bor du? P18275, Kopparberg är ju faktiskt inget bra svar på den frågan. Brev och räkningar kommer visserligen fram, men brinner det i kåken är en postlådeadress inte mycket att komma med. Och i det läget har man kanske annat att göra än att stå och beskriva för räddningstjänsten att den ska ta av vid gamla missionshuset,

snedda över Kaanans land och ta en hårnålskurva höger mellan två lador eller vad man nu har för vägbeskrivning att ge.

I tätorter där alla gator har namn och fastigheterna (eller portarna) nummer är det ju inte så svårt. Men på landsbygden har adresserna ganska länge varit ett bekymmer. Inte för posten så mycket. Lantbrevbärarna är ju i allmänhet helt suveräna på att hitta rätt, vad det än står för adress på kuvertet. I övrigt är posten mest

(forts på sid 3)

Det händer i sommar

Midsommarafton 19 juni

Kl. 14.30 Samling i Björkhagen vid Löa Bygdegård. Stångklädning, ringdans, lekar, glass och kaffe.

Kl 18.30. Midsommarfest vid Bygdegården.

Midsommardagen 20 juni

Kl 16 Karnevalståget i Ramsberg. Därefter dans, gymnastikuppvisning, lekar och servering på Kölnberget.

Lördag 27 juni

Kl 9-14 Lanthandelns dag i Löa, Ramsberg och Stråssa.

Kl 10 Fotbollsturnering på Lööplan

Kl 12 Festspel i Ramsberg, marknaden öppnar.

Kl 15 Teaterpremiär i Ramsbergs kyrka. *Du skall icke dörren stänga ...*

Kl 18 Löafesten. Familjeunderhållning i Björkhagen. Lokala förfrågor. Ove Hoffners dockteater.

Kl21-01. Löafesten. Discodans, discjockey Peter Olsson, Örebro. Öltält med trubadur. Scenunderhållning med rock & popgruppen Kill with Skill från Karlskoga.

Lördag 4 juli

Kl 11 Hembygdsdagarna i Löa inleds med laxfiske i kvarndammen. Konstutställning i kvarnen.

Kl 15 Bollrace i Löaån

Kl 18 Spelmansstämma vid Löa Hytta

Kl 21 Kulning vid kraftstationsdammen

Söndag 5 juli

Kl 11 Högmässogudstjänst i Löa Hytta

Kl 12 Marknad i Ramsberg

Kl 15 Sista föreställningen av *Du skall icke dörren stänga ...*

Lördag 22 augusti

Löa Skola firar femårsjubileum

Blandad läsning

Löa-Bladet bjuder i det här numret på en ganska lång historik över järnhanteringen i Bergslagen och över den statliga reglering som gav bergsmännen privilegier, men också hårt styrde deras verksamhet under flera hundra år. En del av Löa-Bladets läsare kanske tycker att sådant är tråkigt, men då får ni väl hoppa över de sidorna då.

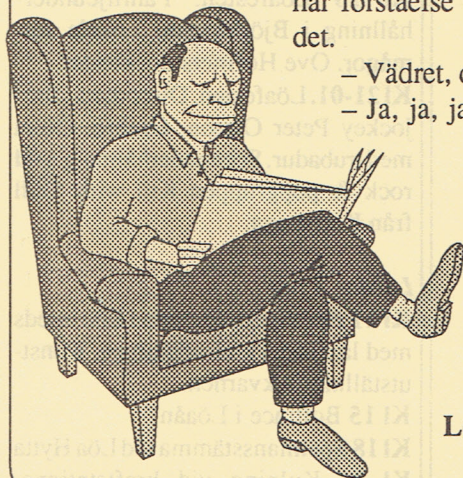
Andra finner förhoppningsvis historielektionen intressant och som en god påminnelse om vad Löa Hyttan en gång stod för. Kanske får ni gäster under sommaren som undrar vad en bergsman egentligen var. Då kan ni sätta Löa-Bladet i händerna på dem och sedan följa med till hyttan för en guidad rundvandring där.

Historielektionen är ett referat av en B-uppsats i ämnet historia vid Högskolan i Örebro. Därifrån har vi också hämtat berättelsen om hur envisa bergsmän i Löa vann i rätten över Klotens bruk och såg till att hyttan ända till slutet kunde drivas som en bergsmanshytta, utan att domineras av någon kapitalistiskt tänkande brukspatron.

Mer aktuell information i bladet är planerna på att införa belägenhetsadresser på landsbygden, rapport från hyttstämma, skolexamen och ett par nya företag. Och så förstås allt som händer i Löa under sommaren, från midsommarfirande till skolans femårsjubileum. Måhända får läsarna inte Löa-Bladet i handen förrän en del av festligheterna redan förevarit. Vi hoppas ni

har förståelse och står ut med det.

– Vädret, då?
– Ja, ja, ja, det kan vi väl inte tjata om varje gång. Och förresten är det absolut ingenting att prata om just nu i alla fall.

Löa 16 juni 1998

Sommaraktiviteter

Sommarens program och aktiviteter kommer, som vi berättade om redan i förra numret av Löa-Bladet, att till stora delar samordnas mellan Löa och Ramsberg. De flesta av Löa-Bladets läsare har redan fått ett programblad i lådan och en uppmaning att stanna hemma i sommar! Bjud hem släkt och vänner och visa dem hjärtat av Bergslagen!

Det är framför allt från midsommar och ett par veckor framåt som aktiviteterna går om lott i Löa och Ramsberg. Först är det ju traditionellt midsommarfirande på bägge håll och parallellt med Löafesten och Hembygdsdagarna kommer det sedan att vara festspel i Ramsberg med marknad, pubkvällar, matservering, utställning och teater i kyrkan. (Se närmare det utsända programbladet.)

Busstransporter kommer att ordnas för dem som vill vara med i både Löa och Ramsberg.

Löas midsommarfirande flyttades från Gunnarssons gräsmatta till Björkhagen och bygdegården förra året och så blir det även i år. Det blir stångklädning, dans, lekar och glass på eftermiddagen och midsommarfest för alla åldrar på kvällen. Grillar kommer att finnas på plats. Medtag mat och dryck samt gärna egna skivor som en discjockey kan spela till dansen.

Veckan efter midsommar är det Löafest med fotbollsturnering på plan på förmiddagen, familjeunderhållning på eftermiddagen och discodans och scenframträdande på kvällen. (Tider, se första sidan)

Löa Hembygdsdagar ytterligare en vecka senare bjuder också på traditionellt program med laxfiske, bollrace i ån och spelmansstämma vid hyttan. Förhoppningsvis ska arrangörerna hitta en strömsträcka för bollarna i år, så att de kommer i mål någon gång och hugade laxfiskare köper förstas fiskekort för hela säsongen. Det brukar finnas regnbågar kvar i dammen långt in på hösten

Lördagskvällen avslutas med kulning vid Kraftstationsdammen under ledning av Ulrika Ericsson.

Kaffe och korv kommer att finnas vid kvarnen under dagen och det lilla caféet vid hyttan håller öppet på eftermiddagen och kvällen.

På söndagen 5 juli håller Boris Gudmundsson gudstjänst i hyttan med åtföljande kyrkkaffe på hyttbacken. Huruvida det blir barndop i samband med hyttgudstjänsten i år är Löa-Bladet i skrivande stund inte informerat om. Men det är väl inte omöjligt, här föds ju så mycket barn. (Läste ni Hemmets Veckotidning nr 21 i år, med stort reportage om Löa – den driftiga byn med unga mammor och många barn)

LÖA-BLADET

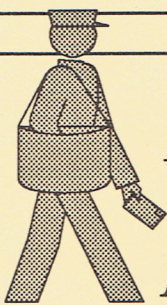
En tidning för Löa med omnejd.

Utgiven av Löabygdens Hembygdsförening med bidrag från LUM,

Redaktion: Margareta Gustafsson, Uddnäs, tel: 301 20

Stina Gottliebsson, Petters, tel: 302 55

Maria Lindstedt, Fredensberg, tel: 300 64

Löa kan bli eget postnummerområde

Belägenhetsadress. Forts fr sid 1

intresserad av postnumret och postadressen. Men för räddningstjänst, elverksgubbar, vänner och andra som behöver hitta ett hus och inte en postlåda är det viktigt att veta mer exakt var huset är beläget.

Bevara de gamla namnen

Samtidigt har det inom hembygdsrörelsen hörts ett allt upprördare muller mot att gamla gårds- och bynamn försvinner till förmån för postlådor och postnummer. Tanken att sätta namn på alla vägar och nummer på husen också på landsbygden har inte gjort hembygdsvännerna särskilt mycket gladare. För det är ju också ett brott mot det gamla och ingen garanti för att de historiskt förankrade namnen blir kvar.

– Men så har det aldrig varit tänkt att det ska bli inom vår kommun, försäkrade Bo Müller på Lindesbergs Plan & Mättningskontor, som kallat till ett informationsmöte kring belägenhetsadresserna härförliden.

Enligt det beslut om belägenhetsadresser som kommunfullmäktige fattade i mars 1995 (för drygt 3 år sedan!) ska de nya adresserna så långt möjligt bygga på gårds- och bynamn.

Enligt fullmäktiges beslut är det också Plan & Mättningskontoret som ska ansvara för att belägenhetsadresserna tas fram och det är: det man nu är i färd med att genomföra med normal kommunal hastighet.

Bybor bestämmer själva

– Det är viktigt att de som bor ute på landsbygden själva får vara med och bestämma vilka namn som bör finnas i en belägenhetsadress, kommunen ska inte självsvåldigt bestämma hur de nya adresserna ska vara, sa Bo Müller.

Därför var representanter för hembygdsföreningar, byalag och liknande kallade till detta första möte. Förhoppningen är att varje förening ska utse en kontaktperson, som kan vara en länk mellan landsbygdsbefolkningen och kommunen i denna fråga och att man inom föreningen engagerar medlemmar att komma med förslag till vilka gårds- och bynamn som lämpligen ska finnas med i adressen. Kontakt-

personerna kommer sedan att kallas till områdesvisa möten för det fortsatta arbetet och småningom kommer varje hushåll att få ett förslag på sin nya adress och möjlighet att komma med synpunkter på den innan den slutligen spikas.

Många synpunkter

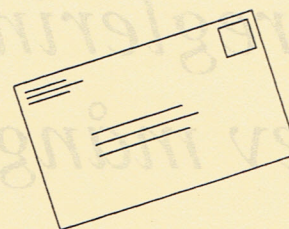
En liten risk är det kanske att kommunen i sin iver att inte bestämma någonting över folks huvuden istället lämnar fältet öppet för allt för mycket eget tyckande och varierande önskemål att det blir svårt att få någon rimlig samordning av belägenhetsadresserna. Frågor och kommentarer under mötet lät antyda att det finns många olika synpunkter på hur detta ska göras, vem som har rätt att använda visst gårdsnamn och så vidare. Så helt lätt blir det kanske inte på alla håll.

En mall finns för hur en belägenhetsadress ska se ut. Förhoppningsvis kan den presenteras på ett mindre krångligt och mer konkret sätt än vad som gjordes på informationsmötet, när det är dags att börja sätta adresser i Löa.

Eget postnummer

Ett nummer lär det i alla fall bli för varje fastighet eller bostadshus. Längs en större genomfartsväg i byn numreras husen på 10- eller 100-tal och på stickvägar från huvudvägen börjar numren på 200, 300 och så vidare. Västra Löa, Östra Löa, Rällså, Löaborn, Torpa och ett nummer torde alltså bli belägenhetsadresser häromkring.

Om man också vill ha gårdsnamnet med i adressen blir lite mer upp till var och en. Det är kanske inte nödvändigt för att besökare ska hitta rätt. Men för postens del behövs också ett postnummer och en postadress. Några egna planer på att byta ut 714 94 KOPPARBERG har posten inte nu, men enligt de representanter för posten som var med vid mötet är det möjligt att bilda nya postnummerområden om de boende begär det och området omfattar tillräckligt många hushåll. Ca 150 hushåll är minimum. Således borde Löa kunna bli postadress med eget postnummer. En möjlighet som vi gissar Löaborna gärna anammar.

Det kom ett brev

i förra veckan adresserat till Föreningen Löas Unga Mammor, Löa (det räckte förstås). Ett mycket trevligt brev från Åke Rydelius i Trensum, Blekinge. Han hade råkat läsa reportaget om LUM och Löa i Hemmets Veckotidning (21/98) och, skriver han, värmdes i sitt hjärta.

Åke Rydelius morfar Gustaf Adolf Rydelius bodde i Löa och Åke tillbringade några barndomssomrar här på 1920- och 30-talen. ”Jag minns än den hiskliga backen, som ledde ner till byn”. (Kan det vara Jutabackarna på gamla landsvägen från Ramsberg han tänker på då?)

Morfadern, som arbetade på ett litet lokalt elverk i byn, dog 1936 och sedan dess har Åke Rydelius inte varit här. Anledningen till att han nu skriver är framför allt att han gladdes över att läsa om den livskraft och framåtanda som finns i Löa.

”Jag är kolossalt glad över att erfar att byn fortsätter med sådan livskraft och jag vill lyckönska Er i det fantastiska arbete Ni tycks ha lagt ner för att byn ska kunna gå emot en sådan ljus framtid. Kämpa vidare och speciellt ska Ni verka för att skolan får vara kvar, den är en av bygdens livsnerv. Släpp aldrig taget i den!”

Åke Rydelius har, berättar han vidare i brevet, själv varit lärare och förgäves kämpat för att små skolor på landsbygden skulle få vara kvar. Han är mycket besviken på 60-talets grundskolereform och skolpolitikernas centraliseringsiver.

”Det var så roligt och tillfredsställande att erfar, att det ändå finns de som vågar kämpa för landsbygdens bevarande. Jag önskar Er av hela mitt hjärta lycka till i Er fortsatta kamp och sänder en varm hälsning till hela Löas befolkning.”

Avreglering och näringsfrihet blev många hyttors undergång

Lööa har blivit föremål för akademiska studier. Två högskolestuderande från Örebro har undersökt hur lagändringar, avreglering och nya kapitalistiska strömningar har påverkat arbetet och livet i byn. Dock har de funnit att löaborna inte utan vidare accepterar nyheter och förändringar. Här sköter man arbetet som far och farfar har gjort i många generationer tillbaka och ingen ska ostraffad komma och försöka bryta traditionerna här. Då går löabönderna till tings. Och vinner förstas.

Det handlar, som ni kanske förstår, inte om dagens Lööa. Utan om 1800-talet och dess ganska omvälvande förändringar av arbetet i Bergslagens hyttor och av bergsmännens skyldigheter och privilegier. Marianne Bergström och Torgny Erkstam studerar historia vid högskolan i Örebro och har för en B-uppsats i ämnet forskat kring statliga regleringar av landets järnproduktion och särskilt studerat hur 1800-talets förändringar av dessa regleringar påverkade de traditionella bergsmanshyttorna med Lööa som exempel.

Lööa Hyttas bergsmän och den nya tiden – bergverkspolitiken i förändring och dess konsekvenser för den svenska tackjärnsproduktionen är titeln på denna uppsats. En uppsats som vi gärna rekommenderar till läsning för alla med något intresse för Lööas och järnhanterings historia. Den ger en lättläst och bra sammanfattning av vad järnet betytt för Sverige och varför och hur staten reglerade järnproduktionen och fastställde bergsmännens skyldigheter och rättigheter.

Tackjärn i Bergslagen

Gustav Vasa, som var mån om landets järnexport och framför allt de inkomster den inbringade, såg att det främst var stångjärn som efterfrågades ute i Europa. Således gällde det att anlägga stångjärnsbruk och på ett så effektivt sätt som möjligt förse dessa med tackjärn. Den uppgiften gavs till bergsmännen i Bergslagen. Det var endast bergsmän med bergsmansjord som fick äga andelar i en hytta och framställa tackjärn och bergsmännen blev bland annat befriade från krigstjänstgöring.

Bergskollegiet inrättades 1636 och det blev under detta århundrade allt viktigare att bergsmännen skulle ägna sig åt att producera tackjärn, men inte själva vidarefördla det till stångjärn. Bergskollegiet

ansåg till och med att bergsmännen smider så "elakt" järn att de alldeles fördärvar handeln. Det blev förbjudet att anlägga nya eller ens reparera gamla stångjärns-hamrar i Bergslagen. Skogen här skulle användas för gruvornas och hyttornas behov och det blev också förbjudet för bergsmännen att sälja skog och kol till stångjärnshamrarna.

Konkurrensen hårdnar

I början av 1700-talet var Sverige världens främsta järnexportör och huvuddelen av järnet kom från Bergslagen. I Örebro län fanns vid denna tid 177 masugnar och 65 stångjärnshamrar. I slutet av 1700-talet började Ryssland göra intrång på den internationella järnmarknaden och i England började den så kallade puddelprocessen att införas, vilken innebar att man kunde tillverka ett billigare järn med hjälp av stenkol. Nu blev det allt viktigare för Sverige att konkurrera med kvaliteten på järnet i stället.

Ett sätt att få bättre kvalitet på tackjärnet var att införa sambruk vid hyttorna. Istället för att varje bergsman skulle skaffa sitt eget rede (malm, limsten och kol) skulle en masmästare se till att skaffa malm av bästa kvalitet och ett "kunskapslyft" förordades för alla som skulle arbeta i hyttan. Bergmästardömen inrättades med uppgift att utfärda lärobrev till olika yrkesgrupper inom bergsmansnäringen såsom masmästare, stegresare, hyttdrängar, uppsättare, rostbrännare med flera.

Bättre teknik

Den tekniska utvecklingen tog också fart under 1800-talet. Ny teknik ökade järnproduktionen, men krävde en effektivare och mer rationellt driven produktion i både hyttor och hamrar. Något som också var viktigt för att möta den allt hårdare kon-

kurrensen på världsmarknaden. Samtidigt började liberala idéer och tankar om näringsfrihet att göra sig gällande och den starka regleringen av järnproduktionen ansågs alltmer otidsenlig.

Avreglering

Det första steget i denna avregleringspolitik kom 1810 då det blev tillåtet att sälja bergsmansjord med tillhörande hyttandelar till andra än bergsmän. År 1835 släpptes handeln med tackjärn fri. Bergsmännen fick möjlighet att sälja sitt tackjärn till andra än bruket. Dock dröjde det ytterligare 20 år innan de också fick möjlighet att själva exportera sitt tackjärn.

Restriktionerna vad gäller handeln med träkol togs bort 1846. Bergsmännen kunde sälja sitt träkol till andra än hyttelaget, dock skulle medlemmar i hyttelaget i första hand erbjuda sitt kol dit.

Den slutliga avregleringen kom 1850. Då kunde vem som helst köpa in sig i en hytta och den som ville sälja sina hyttandelar behövde inte sälja hela sin gård samtidigt. Med detta började en helt ny epok för bergsmännen. De hade inte längre några särskilda privilegier. Verksamheten vid en hytta kom att falla under den vanliga fabrikslagstiftningen och betraktades som vilken industriverksamhet som helst.

Befrielse

För många bergsmän – och inte minst bergsmansänkor – kom den nya lagen som en stor befrielse. De hade tidigare måst delta i hyttans värmning och blåsning och ekonomiskt bidra till reparationer och ev nybyggnationer i förhållande till sina ägda andelar, även om de varken hade intresse av eller såg någon lönsamhet i att delta i järnframställningen.

Många hyttelag välkomnade också

möjligheten att kapitalstarka bruks- och bolagsägare nu kunde köpa in sig i hyttan och därmed bidra till dess utveckling och stärka hyttan i en allt hårdare konkurrens. Dock bidrog brukens inblandning att många av de bergsmansägda hyttorna försvann. Hyttorna dominerades av bruken eller gick helt över i deras ägo. Under en lågkonjunktur på 1880-talet gick många bruk i konkurs och hyttorna drogs med i fallen. Under perioden 1850-1890 lades en tredjedel av alla bruk ned och i västra Bergslagen försvann hälften av alla masugnar.

Protokoll att låna

En stor del av underlaget till sin högskoleuppsats har Marianne Bergström och Torgny Erkstam hämtat ur Löa hyttelags protokoll, som finns bevarade i byarkivet.

I original är de protokollen naturligtvis skrivna för hand och i en snirklig och ofta ganska svårtydd handstil. Men numera är de lättare att ta del av. De är nämligen alla ordbehandlade och finns såväl på datadiskett som i prydliga utskrift.

I och med detta har den som är intresserad av att läsa de gamla protokollen också möjlighet att låna hem dem. Mången löabo kan ju här ta del av vad farfar eller farfarsfar sa och tyckte om olika frågor en gång i tiden. Det mesta handlar naturligtvis om hyttan, om arbetet där, om vilka körslor som har gjorts och vem som ska betala vad och så vidare. Men protokollen ger också små glimtar av livet i Löa i övrigt.

Så ser vi till exempel att hyttstämman den 30 september 1878 fick lov att skjutas upp trots att den var "publicerad i Ramsbergs Kyrka 2^{ne} Söndagar årad." Protokollet konstaterar kort och gott att "med anledning af att de flesta av Hytt Intresenterna idag voro ute på Elgjagt så uppsköts denna Stämman till i morgon den 1 Ockt. kl 3 e. m."

Ta kontakt med arkivfogden Ulf Johansson om du vill låna protokollspärmarna. Ulf bor numera ovanpå affärn och har tel 0580-303 15.

Bergström-Erkstams uppsats finns förstås också för läsning i arkivet.

Klotens bruk fick lov att betala

Löa hytta kvarstod som bergsmanshytta och blev aldrig dominerad av något bruk, trots att Klotens bruk ägde en stor del av andelarna under en period. Klotens inblandning i hyttan kom i stället att medföra häftiga tvister mellan bruket och bergsmännen i Löa. Det ledde till en långdragen rättsprocess, som Marianne Bergström och Torgny Erkstam särskilt studerat och behandlar i sin uppsats.

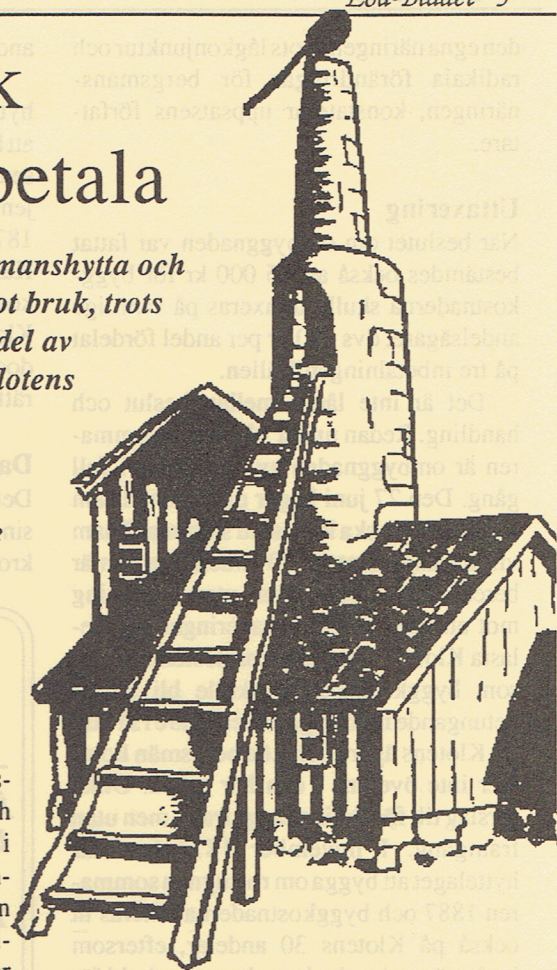
Författarna har här en ganska intressant diskussion om bergsmännens och brukens olika sätt att se på arbetet i hyttan. För bergsmännen var järnframställningen särskilt i äldre tider en del av jordbruket, menar Bergström-Erkstam. Bergsmännen var ju bönder också, de drev en gård för att försörja sig själva och sin familj och bergsbruket jämfördes med det övriga arbetet på gården. Visserligen lyckades många bergsmän bygga upp en god förmögenhet, men de såg ändå inte arbetet i hyttan som en näring som främst skulle generera kapital och de investerade inte sin förmögenhet i andra verksamheter och näringar för att öka sin avkastning.

Brukspatronerna hade ett mer kapitalistiskt synsätt. För dem var vinsten den viktigaste anledningen till att förvärva andelar i hyttan och de fann bergsmännens kollektiva drift av hyttan alltför konservativ och som ett hinder för en rationell och effektiv produktion.

Kloten delägare

Men också bland Löas bergsmän fanns, som sagt, många som hade tappat intresset för hyttan och var glada åt att kunna sälja sin andelar och Klotens bruk förvärvade under åren 1867-69 30 av hyttans 100 andelar. Brukspatron C S Heijkensköld dog 1871 och Klotens bruk kom att övertas av disponent Wollrath Tham, som därmed också blev delägare i Löa hytta.

Vid en hyttstämma i februari 1876 konstateras att tackjärnsblåsningen gett ett dåligt resultat under några år och att

masugnen borde byggas om. Disponent Tham framförde enligt protokollet att han i princip inte hade något emot en ombyggnad, men han ville inte vara med om några småreparationer som inte med bestämdhet ledde till ett bättre blåsningsresultat. Han förselog att man i samråd med en fackman skulle ta fram ett kostnadsförslag.

Majoritetsbeslut

Detta gjordes också och kostnaderna beräknades till 20 000 kronor. Det var stora kapitalkostnader, men nödvändiga om Löa skulle kunna hålla sig kvar som tackjärnsproducent. Vid en omröstning i mars 1876 röstade en majoritet för att masugnen skulle byggas om redan samma sommar och samtidigt fattades ett preliminärt beslut om att även bygga en ny rostugn.

En av bergsmännen, Anders Andersson som ägde tre andelar i hyttan, var emot en ombyggnad och förbehöll sig rätten att sälja sina andelar om ombyggnaden skulle komma till stånd. Klotens bruk reserverade sig också mot beslutet, men krävde inte att få sälja sina andelar. Övriga ägare, representerande 64 andelar var för en ombyggnad.

En inställning som tyder på att det i Löa måste ha funnits en stark vilja och en tro på

den egna näringen, trots lågkonjunktur och radikala förändringar för bergsmansnärningen, konstaterar uppsatsens författare.

Uttaxering

När beslutet om ombyggnaden var fattat bestämdes också att 15 000 kr för byggkostnaderna skulle uttaxeras på samtliga andelsägare, dvs 150 kr per andel fördelat på tre inbetalningstillfällen.

Det är inte långt mellan beslut och handling. Redan under våren och sommaren är ombyggnaden av masugnen i full gång. Den 27 juni begär disponent Tham att hyttelaget ska kallas till stämma. Tham vill då sälja Klotens 30 andelar, ja han är beredd att överlåta dem utan ersättning mot att inga byggnadstaxeringar ska belasta Kloten. Hyttelaget protesterar, eftersom byggkostnaderna skulle bli alltför betungande för övriga andelsägare i så fall.

Klotens ägare och Löa bergsmän kommer inte överens i den här saken. Olika förslag till förlikning läggs fram, men utan framgång. I november 1877 beslutar hyttelaget att bygga om rostugnen sommaren 1887 och byggkostnaderna taxeras ut också på Klotens 30 andelar, eftersom bruket ännu inte hade reglerat sin skuld för masugnen.

Tham försöker skrämmas genom att begära ersättning för att hyttan reglerar vattnet som går över Klotens ägor. Här kan hyttelaget dock hävda en rätt sedan urminnes tider att disponera vatten och dammar okränkta och Tham fick lov att ge vika i denna sak.

Rättegång

Tvisten om de uttaxerade byggkostnaderna går dock vidare till tingshuset i Ljusnarsberg. Förhandlingarna skjuts upp i ett par omgångar eftersom rätten anser sig behöva mer tid på sig att ordentligt gå igenom alla stämprotokoll och parternas argument och den slutliga rättegången kommer inte till stånd förrän i september 1879. Klotens bruk åberopar 1859 års förordning enligt vilken en andelsägare har rätt att sälja sina andelar och inte behöver betala för hyttans skötsel och ombyggnad sedan man av sagt sig sina andelar.

Löa hyttelag påvisar med stöd av samma förordning att en andelsägare, som vill sälja sina andelar, först måste fullgöra sina skyldigheter gentemot hyttan. Ombyggnaden skedde efter ett majoritetsbeslut och Klotens bruk begärde inte att få sälja sina

andelar förrän bygget var i gång.

Nya Kopparbergs häradsrätt gick på hyttelagets linje och dömde Klotens bruk att betala sin oreglerade skuld om "sextusen sexhundra sextiofem kronor nittiosex öre jemte sex procent ränta därå från 1 januari 1878, till dess betalning fullföljes, samt till Käranden i ersättning för rättegångskostnaden utgifa åttio kronor femtio öre." Kloten överklagar till Svea hovrätt, som dock gör samma bedömning som häradsrätten.

Davids seger

Det dröjer till 1882 innan Kloten betalar sin skuld, som då uppgår till 11 934:09 kronor, till Löa hyttelag. Sina 30 andelar

behåller bruket i ytterligare fyra år då de avyttras till åtta intressenter, vilka tidigare inte hade tillhört hyttelaget.

– Bergsmännens seger över Klotens bruk måste ha känts som Davids seger över Goliat, skriver Bergström-Erkstam. Bruken var ju annars de, som med sina kapitaltillgångar och kontakter med juridiskt kunniga personer framgångsrikt kunde driva rättsprocesser.

Och författarna menar också att det är andan från de sega bergsmännen som än i dag lever kvar i Löa, där man av egen kraft sett till att skolan blivit kvar i byn, där småföretagandet blomstrar och affären lever vidare.

Trädgårdsdröm vid hyttan

– Jag har förstås drömmar och många tankar och idéer om vad jag skulle kunna göra här. Men jag vill ta det lite försiktigt i början och startar smått, så får jag väl se vad det kan bli av det.

Säger Maria Gotthard-Herren och bjuder in till Hyttans Trädgård, ett av Löas nystartade företag.

Det är i det stora växthus som nu finns på plats på Åby gård bakom hyttan, som Maria går och drömmar. Allt medan hon vattnar och vårdar sina plantor. Maria Gotthard-Herren hör till dem som alltid haft fönstren fulla med små pytsar med frön och groddar och plantor framåt våren och som sedan glatt ägnat massor av tid åt sin trädgård med odlingar och rabatter.

I Hyttans Trädgård ska andra nu också kunna få del av lönen för denna odlarmöda och Maria själv kanske få ett litet bidrag till sin försörjning i alla fall.

– Inte räknar jag med att kunna leva på ett sådant här företag, säger Maria, men jag tycker att det är så roligt, så jag vill pröva hur det går ändå. Jag kommer att ha kvar tjänsten som lärare vid Löa skola på halvtid.

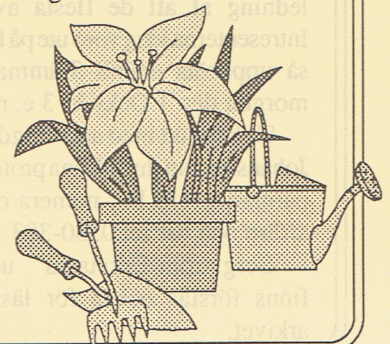
Det är framför allt örter och blommor som ska växa i Hyttans Trädgård och Maria säljer dem mest som plantor. Men en liten trädgårdsshop ska finnas i anslutning där Maria tänker sig att saluföra sina växter i förädlad form så att säga. Torkade örter, kryddblandningar, teer, timjanskorpor, surkål och andra syrade grönsaker och kanske en och annan burk gelé också från Åbys stora svartavinbärsbuskar.

– Tomat-, squash- och gurkplantor har varit mycket efterfrågade, och jag kommer väl få en del tomater och gurkor att sälja också, men jag tänker inte konkurrera med den grönsaksodling som Åsa Gustafsson startat på Uddnäs.

Det gamla köket i Åbys bagarstuga ska inredas till kontor och försäljningslokal och till drömmarna hör att sätta fart på den gamla bakugnen igen. Och kanske kunde det bli en liten salladsservering här så småningom ...

Loftet på bagarstugan passar utmärkt för torkning av örter. Johannisört och kamomill, malört, Echinacea Purpurea och mycket annat. Echinacea är en ört ur Rudbeckiafamiljen, som bland annat är mycket bra mot förkylning.

Öppettiderna är något osäkra än. Men säkrast hittar man Maria i växthuset på förmiddagarna.

Hyttan är rustad Nu gäller det att få dit turister

Det hölls hyttstämma i Löa i början av juni. Sådär som det har gjorts i byn i 500 år om inte mer. Bergsmännen kom samman för att diskutera eventuella nybyggnader och nödvändiga reparationer vid hyttan under sommaren. Dock kunde mötet konstatera att några stora arbeten för närvarande inte är aktuella. Hyttan är väl rustad. Hyttelagets viktigaste uppgift nu är i stället att se till att få fler turister till hyttan.

År 1990 var det 1 711 personer som gick ned på guidade visningar i Löa hytta. Turistströmmen har stadigt minskat sedan dess och förra året var det endast 340 personer som kom för att se hyttan och få del av dess historia.

De senaste åren har mycket arbete lagts ner för att rusta och förbättra hyttan på många olika sätt. Hyttelagets styrelse föreslog nu stämman att under det kommande året istället satsa mer på att med olika marknadsföringsåtgärder locka fler turister till hyttan. Stämman fann förslaget gott.

Ett reparationsarbete behöver ändå genomföras i sommar. Det är puts på rostugnspipan som har börjat släppa. För att klara en ny putsning behöver en skylift hyras in ett par dagar, vilket godkändes av stämman.

Träd och porträtt

Gångstigen som har anlagts längs ån mellan hyttan och kvarnen behöver rensas på ogräs och få nytt grus. På förslag från Lars Åby beslöt stämman vidare att sätta upp skyltar med svenska och latinska namn på de träd man går förbi längs promenadslingan. Det är ju inte alla som utan vidare skiljer på våra vanligaste svenska trädslag och längs den här vägen kan man dessutom träffa på en hel del mindre vanliga träd också, eftersom Örjan Åbys intresse för trädplantering började här.

Ytterligare ett förslag från Lars Åby godkändes av stämman. Porträtt på nuvarande och tidigare hyttfogdar – så långt tillbaka i tiden det finns bilder att få tag i – ska sättas upp i hyttkontoret.

Leif Wallin ny hedersmedlem

Carl-Eric Persson omvaldes som hyttfogde och hyttelagets styrelse omvaldes också med undantag för Leif Wallin, som kommer att flytta till Litauen för att hjälpa till med ett kraftverksprojekt där. Håkan Nydén, som efterträder Leif Wallin som VD för VB Energi, hyttans största andelsägare, valdes att efterträda Wallin också i hyttelagets styrelse.

Övriga styrelsemedlemmar är Kjell Ström, Anders Ericsson och Lars Åby. Som suppleanter omvaldes Stig Söderlund och nyvaldes Tor Åhman efter Ulf Johansson som avsåg sig omval.

Leif Wallin tackades för sin sju år i hyttans styrelse och utsågs till hedersledamot.

Koppartråd på kvarnen

Löa Kvarnbolag höll, såsom man brukar, sin stämma i anslutning till hyttstämman. Från det gångna årets verksamhet kan noteras att en kraftig koppartråd har monterats på taknocken. Ett högt uppsatt jobb, som Erling Åby åtog sig att genomföra. Syftet med koppartråden är att den ska eliminera algväxt på eternit-taket.

Tanken att sätta in ett minikraftverk även i kvarnen lever vidare, även om ingenting gjorts åt saken under året.

Lars Åby omvaldes som kvarnfogde och styrelseledamöterna Barbro Gerdsson och Kjell Ström omvaldes likaså. Håkan Nydén nyvaldes efter Leif Wallin även i denna styrelse och Wallin utsågs som hedersledamot i kvarnstyrelsen.

Stig Söderlund och Göran Larsson omvaldes som suppleanter.

Dubblering är målet

Hyttfogde Carl-Eric Persson kunde vid stämman berätta att åtgärder för att öka turistströmmen till hyttan redan har vidtagits. Lisa Lager har sedan i mars en aluanställning vid hyttan och har bland annat ägnat sin tid åt att ta fram nya broschyrer och affischer, aktualisera de informations-tavlor som finns ute vid riksvägen samt vid kvarnen, hyttan och sågen och sett till att turistbyråerna är väl rustade med material och information om Löa hytta.

Modell av hyttan

Ett mycket spännande projekt som Lisa arbetar med är också en modell av hyttan med alla kringliggande byggnader. Här ska man snabbt kunna få en stillastående rundvandring i hyttan med hjälp av ljus och ljud och knapptryckning. Besökaren kanske undrar vad en rostugn är för någonting och trycker på knappen för det. Ett ljus tänds då i modellens rostugn och en bandslinga berättar om hur och varför malmen rostades innan den krossades och fördes vidare till masugnen. Med nya knapptryckningar kan den intresserade sedan följa hela arbetet i hyttan.

Tanken är att modellen ska vara flyttbar och kanske ställas upp på Örebro läns museum ett tag eller tas med på turistmässor av olika slag. Modellen lär dock inte bli färdig förrän till nästa säsong.

Internet lockar

Carl-Eric Persson berättade också att Löa hyttas hemsida på internet har medfört förfrågningar om hyttan från många olika länder. En nyligen insatt räknare visar att hemsidan haft 50 besök på tre dagar.

– Vår målsättning är att fördubbla antalet besökare vid hyttan i år, berättade Carl-Eric och det bör vi nog klara. Med de besök som nu är inbokade är vi redan uppe i 400 personer.

Guider i sommar blir Maya Herren, Malin Gustafsson och Karin Persson. De kommer att turas om att guida och att sköta sommarcaféet i hyttkontoret. Från mid-sommar och ett par veckor framåt, då Malin och Karin är engagerade i kyrkspelet i Ramsberg, kommer Maja Sohlin och Helen Nilsson från Karlskrona att hjälpa till med caféet.

Moster i nya möten med ungdomens klassiker

Minns ni att Robinson Crusoe slogs med människoätande vildar innan han äntligen kunde lämna sin obebodda ö? Det gjorde inte Moster i Missionshuset heller. Hon har, med någon förundran och förvåning, återknutit kontakten med de gamla ungdomsklassikerna i böckernas värld. En god idé inför sommarens hängmattsläsning, även om man liksom Moster kanske blir lite besviken på sin ungdoms litterära idoler.

På kvällen hade jag just läst ut en spännande deckare, men jag behövde nattlektyr. På nattduksbordet låg bara en doktorsavhandling och av någon anledning en lärobok i trädgårdsskötsel. Nu går det ju bra att läsa om gamla detektivromaner för man har i allmänhet glömt vem som var mördaren. Det finns också många andra böcker som man gärna läser om flera gånger och så har vi ju dom klassiker som "alla talar om men ingen har läst".

Sökandes efter natllitteratur hittade jag många gamla vänner, som jag väl kunde tänka mej att läsa igen, men till slut bestämde jag mej för *Jorden runt på 80 dagar*. Jag hade den i en fräsch nyutgåva men med gamla illustrationer.

Den är den minst fantastiska av Jules Vernes reseskildringar. Visst kan man tänka sej att det funnits en enstörig engelsman, till och med med namnet Phileas Fogg, som inrättade sin dag efter klockan och aldrig träffade andra gentlemän än vid Reformklubbens sammankomster. Det var också vid en sådan han ingick sitt storslagna vad, säker som han var att med sin grundliga kännedom om världskartan och resemöjligheter kunna vinna det.

Det enda riktigt märkliga i boken är att han trots sitt kunnande var nära att förlora vadet.

Men Phileas gjorde att jag fick lust att återknyta bekantskapen med författarens andra böcker. Jag bad bibliotekarien att hämta upp *En världsomsegling under havet* ur magasinet och här fanns sannerligen inte mycket som kunde sättas samman med verkligheten i varje fall inte på 1860-talet, då den utkom.

En professor i naturhistoria medföljde tillsammans med sin betjänt ett fartyg som skulle försöka oskadliggöra det hemska sjödjur som obarmhärtigt sänkte skepp på världshaven. Men också detta fartyg

rammades och gick under med man och allt. Endast professorn, betjänten och en sjöman lyckades rädda sig upp på något som låg ovanför vattenytan.

De hade funnit det de sökte och det visade sig vara en fantastisk ubåt, förvånande av kapten Nemo, som ville hämnas på mänskligheten. Han ansåg sig ha blivit illa behandlad.

För att få stanna måste de skeppsbrutna lova att aldrig försöka rymma för att kunna berätta om Nautilus hemligheter. Professorn och betjänten fann sig väl till rätta, den förre i kaptenens innehållsrika bibliotek och den senare, en kunnig iktylog (fiskkännare), för att han genom en stor glasruta kunde studera tidigare okända arter.

Men sjömannen, som var en skicklig harpunerare, saknade sitt egentliga yrke. Till slut, sedan han just med en harpun räddat Nemo och ubåten från havets största och farligaste odjur, släpptes de äntligen fria.

Men jag var inte färdig med Jules Verne. *Den hemlighetsfulla ön* är den mest spännande, nästan som en modern deckare. *Kapten Grants* barn vet jag att jag gärna läste i min ungdom, men nu fann jag den rätt arbetsam med alla naturkatastrofer som fördröjde sökandet av den försvunne kaptenen.

Även här fanns en professor men han var rätt virrig och gjorde flera misstag. Ett av dem gjorde att räddningsexpeditionen nästan gick om intet.

Jules Verne anses ju som en pionjär för science fiction-litteraturen. En handbok skriver att hans böcker översatts till alla språk och att de än i dag räknas till ungdomens klassiska litteratur. Men det senare tvivlar jag på. Nutidens ungdom vill säkert ha science fiction av mer modernt snitt, även om det är en genre som jag varken känner till eller tänker läsa.

Men Robinson Crusoe då? För jämförelsens skull tyckte jag att jag borde läsa även den äventyrshistorien. Den är ju tråkig!

Robinson hade inte yrkeskunskap vare sig som sjöman, timmerman eller jordbrukare. När han gav sig i kast med något företag tog det, visserligen i brist på lämpliga verktyg, månader och år att utföra.

Det var ju vackert att han alltid bad Gud om hjälp i nöd och inte glömde att tacka för hjälpen, men när han, så fort han lärt Fredag engelska, försökte omvända honom till kristendomen och lyckades, tyckte jag det gick för långt.

Och befrielsen efter 28 år som föregicks av våldsamt krig med människoätande vildar hade jag inget minne av.

Kanske hör även den boken till dem, som alla känner till men ingen har läst. I varje fall inte jag tidigare.

Moster Maud

**Hallå där!
Hjälp gärna till
med städningen
inför och efter
Löafesten!**

Måndagen före Löafesten (den 22 juni) är det städkväll vid lokalen kl. 19. Då ska festplatsen iordningställas, öltält ska monteras upp, kioskerna städas och så vidare.

På söndagen efter Löafesten (den 28 juni) är det städdags igen. Då ska byn snyggas upp efter jättekalaset.

En påminnelse kanske är på sin plats om att festen är hela byns angelägenhet (den betyder mycket för Bydegårdens och sportklubbens ekonomi) och hjälpende krafter även med det mindre roliga jobbet är synnerligen välkommet.

Kris i skolan nästa år examensbesökarna lär inte få plats

Så mycket folk har väl sällan samlats i Löa skola som torsdagen 11 juni i år. Sittplatser var ordnade för 140 personer, men fler stolar fick lov att hämtas fram. Ändå fick många stå och en hel del besökare kom överhuvudtaget inte in i salen. Men det var en positiv trängsel, så just ingen hördes klaga.

Det var alltså skolavslutning i Löa. Hissad flagga, ljuvligt väder, blommor och presenter och flickorna lyckligt upplädda i de klunsiga platåsandalen, som tycks vara det hetaste i modeväg just nu. Därtill ett väntande härligt sommarlov, som det väl kan vara värt att trängas lite för.

Men den stora tillströmningen av föräldrar, syskon och andra anhöriga var positiv också på det sättet att den visade att friskolan i Löa blivit en succé. Alla varningar och skeptiska kommentarer som väl fanns i början har kommit på skam. Nu efter fem år är skolan väl etablerad och elevantalet har ständigt ökat.

Ingen går, elva kommer

Under det gångna året har skolan haft 47 elever. Ingen av dessa har gått i åk 6 och det blir alltså inga elever som lämnar skolan för att gå vidare till högstadiet i höst. Däremot är elva nya anmälda och Löa skola får därmed 58 elever nästa läsår. Taket för hur många skolan kan ta emot ligger enligt skolföreningens ordförande Klas Gustafsson på 60-65, så än är det en bit kvar. Men då lär man väl ändå inte få plats att fira gemensam examen i skolan.

Rent spel

Var det trångt i år var det ändå helt traditionellt med Den blomstertid i början, I denna ljuva sommartid i slutet och därefter glass som Löa sportklubb bjöd på. Och däremellan sång- och musikframträdande av eleverna.

– Nu har jag hört tre barn på raken som spelar helt rent på fiol, sa en imponerad Klas Gustafsson och gav sedan ett särskilt tack till Agneta Fryner, som "lånas" in som musiklärare en gång i veckan.

Klas tackade alla föräldrar, som på ett fantastiskt sätt ställer upp för skolan. Med arbete och inte minst när skolan gått ut med förfrågningar om extra bidrag för datorinköp. Sammanlagt 14 500 kr plus en dator har kommit in.

Gott rykte

Skolans lärare och annan personal kallades sedan upp på scen för tack och blomsterhyllning.

– Löa skola har från början haft som ledstjärna att barnen ska få en trygg uppväxt. Det är vår övertygelse att trygga barn lär sig lättare, sa Klas Gustafsson och han menade att tryggheten i skolan och det goda rykte som Löa Skola har, inte minst bland andra lärare runt omkring, till största delen beror på lärare och personal.

– Ni gör ett fantastiskt jobb trots begränsade ekonomiska resurser. Ta nu väl vara på semestern och kom utvilade tillbaka i höst, för då jäklar blir det tufft igen.

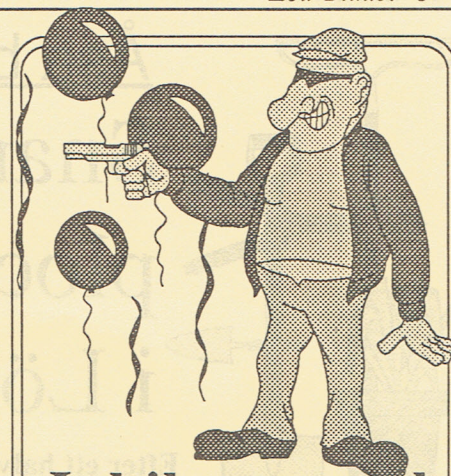
Sa Klas Gustafsson och framkallade ett häftigt fnitteranfall bland de yngsta barnen. En magister som svär är de verkligen inte vana vid i Löa skola.

Sparkrav

Klas berättade sedan för Löa-Bladet att begränsade ekonomiska resurser inte betyder att det är någon kris för skolan. Men sparbetning som åläggs den kommunala skolan inverkar ju också på skolpengen och friskolorna.

– Det stora bekymret för oss är att vi så sent får reda på vad vi får, förra året dröjde det in i oktober innan vi säkert visste vad vi hade att röra oss med för läsåret. Då fick vi lov att dra åt handbromsen, men det klarade lärarna suveränt. För kommande läsår fick vi en uppgift om skolpengen för ett par veckor sedan, men det togs tillbaka eftersom skolstyrelsen fått nya sparkrav på sig. Visst kommer vi att gå runt, säger Klas Gustafsson, men det är otillfredsställande om vi inte vet exakt hur ekonomin ser ut innan nästa termin börjar.

De elever som kommer nya i höst börjar huvudsakligen i ettan, men några nya kommer också till de högre årskurserna och Löa skola söker också fler lärare till nästa termin.

Jubileum med folk och rövare

Löa skola har fungerat som friskola i fem år och det ska förstas firas. Lördagen 22 augusti är utsedd som fest- och jubileumsdag och då blir det såväl födelsedagstårtor som musikal och discodans.

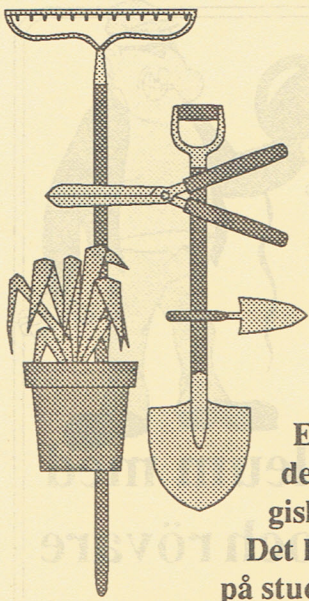
– Vi vill inte ha ett jubileum med en massa tal och tack och högtidligheter, säger skolans rektor Ulrica Winborg-Carlsson, utan vill bara göra någonting som är roligt och trevligt för alla.

Elever och lärare kommer att äta en jubileumslunch på skolan, men det stora jubileumsprogrammet sedan får av utrymmesskäl lov att hållas i Löa bygdegård. När föräldrar och anhöriga och andra intresserade samlats där kl 14 kommer Ulf Johansson först att kort redogöra för skolans historia i Löa och berätta några roliga historier eller anekdoter som finns att hämta i byarkivet.

Därefter kommer elever och lärare marscherande från skolan med fanor och musik och klädda som folk och rövare. För sedan blir det musikal, Folk och rövare i Kamomilla stad efter Torbjörn Egners bok. Eftermiddagen avslutas med jubileumstårtor och kaffe.

Vid 19.30-tiden fortsätter sedan festen vid bygdegården för såväl vuxna som barn (om föräldrarna så tycker) med medhavd picknick-korg och discomusik.

– Vi kommer att ta en avgift på 50 kr för vuxna och man behöver inte ha barn i skolan för att gå på musikal och vara med på jubileumsfesten. Alla är välkomna, hälsar rektor Ulrica.

Åsa blir kravodlare

Snart kan vi plocka majs i Löa

Efter ett halvårs planering och mycket förberedelser startade Åsa Gustafsson i våras sin ekologiska odling.

Det har varit en tuff tid, särskilt som Åsa jobbade på studieförbundet Vuxenskolan fram till sommaren.

Runt den första juli väntar Åsa sin första skörd som kommer att levereras till butiker i Lindesberg, Örebro, Kopparberg, Nora och så Löa, förstås!

Livsmedelsbutikerna har varit väldigt intresserade av Åsas ekologiskt odlade grönsaker, så det mesta väntar hon sig att sälja. Men så blir det också självplock av grönsaker på gården hemma hos föräldrarna i Uddnäs, Löa.

– Går allt som det ska räknar jag med att det blir i mitten av juli, säger Åsa.

När hon i höstas smidde planer för att starta, kontaktade hon Hushållningssällskapet i Örebro. Det har hon haft mycket glädje och nytta av. Enligt miljöstödsprogrammet har de som odlar ekologiskt, rätt till 16 timmars fri rådgivning per år. För Åsa har det betytt att hon när som helst kan ringa sin konsulent för att få goda råd i största allmänhet eller praktiska råd då hon undrar över någon detalj.

– Hon fungerar som en mentor, berättar Åsa. Någon gång har jag undrat över vilken knipplök jag ska odla, en annan gång har det handlat om vilka väggar jag ska använda i tvättrummet. Hon har också hjälpt mig med lån och andra nödvändiga saker.

Blandning planeras

Åsa har nämligen större planer än att bara odla. Hon ska bli först i Sverige med färdig salladsmix.

Sådana lär finnas i handeln, men inte med svensktproducerat ekologiskt odlat.

– Vi ska bygga om i ladugården, berättar Åsa och förklarar att det är många detaljer att ta hänsyn till för att få tillstånd.

– Det måste vara väggar mellan utrymmena för tvättning av grönsaker, beredning och packning. Jag måste ha ett ut-

rymme där jag ska byta kläder och så vidare.

Det blir således ett relativt stort projekt. Fler producenter har enligt vad Åsa hört liknande planer på att producera salladsmix.

– Därför vill jag komma igång så snart som möjligt. Jag måste bli först!

Härom dagen fick hon ett muntligt besked om att hon blir Krav-godkänd, vilket varit ett måste för att få sälja i butikerna.

New York och Järna

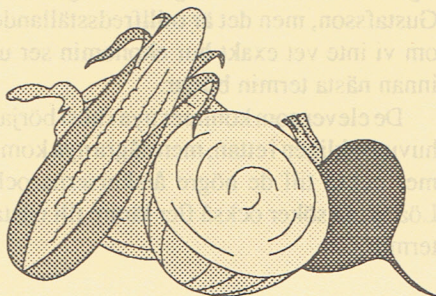
Nu i dagarna planterar Åsa ut det sista från växthuset. Det är olika salladssorter, lök, squash, pumpor, majs, morötter, rädisor, örtkryddor med mera.

Kunskaperna har hon inhämtat från en farm utanför New York där hon arbetade en tid samt vid Nibble handelsträdgård i Järna.

När Åsa får veta att LÖA-Bladet är på väg ut i brevlådorna passar hon på att skicka med en förfrågan till våra läsare:

– Är det manne någon som har ett kylskåp till övers? Kontakta mig i sådana fall!

Åsa har telefonnummer 070-6282724.

Sådant händer också i Löa

Förr i tiden fick mjölkbönderna sin månadslikvid i ett kuvert som lades ovanpå de tomma mjölkkanorna på mjölkbordet. Enkelt och praktiskt och det självklart bästa sättet att lämna pengarna på eftersom tomkanorna ändå skulle returneras till varje leverantör. Att pengarna skulle få ligga kvar tills den rättmätige ägaren kom och hämtade dem var också självklart. I alla fall räknades det inte som naturligt, som det väl tyvärr måste göras i dag, att någon annan skulle komma och stjäla pengarna.

Inte ens i Löa lägger väl någon pengar så lättåtkomligt och obevakat i dag. Men samma känsla, som man har i en storstad, för att allt måste låsas in och hållas fast för att det inte ska bli stulet har vi väl ändå inte i Löa. Nog är vi många som i trygg bekymmerslöshet lämnar dörrar öppna och bilar olåsta. Inbrott och stölder förekommer inte i Löa säger man sig gärna.

Fast det gör det ju. Det fick till exempel Ulf Johansson erfara härförleden. Bilen startade inte en morgon när han skulle till jobbet. Felet stod snart klart – det fanns inget batteri i bilen! Det var stulet, någon hade helt enkelt kommit under natten och skruvat loss batteriet från bilen som stod parkerad på gårdsplanen bakom affären, där Ulf numera bor på övervåningen.

– Man blir lite snopen, kommenterar Ulf och erkänner att bilen inte var låst. I Torpa låste jag aldrig bilen och inte tänkte jag på att man kanske måste göra det här i Löa.

Sommarskolor

På söndagar kl. 18 är det fotbollsskola vid idrottsplanen. Daniel och Pär Gunnarsson hälsar alla barn välkomna dit.

Simskolan blir i år vecka 30, 31 och 32 vid Norrsjön. Malin Gustafsson är ledare även denna sommar. Anmälan till Loisan Elvenäs, 301 49.